

ЕЛЕКТРОННІ ПОСІБНИКИ ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ В ОСВІТІ

Богачук Л.В.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, студент

Традиційна концепція навчання, котра заснована на оволодінні та відтворенні в пам'яті знань, зараз стоїть на межі краху. Все це відбувається через постійне відставання освіти від темпу розвитку наукових знань. Сучасна освіта потребує не лише зміни моделі взаємодії викладача і студента, а й зміни таких процесів, як отримання, запам'ятовування, зберігання і відтворення знань, які перетворюються в здатність знаходити, відбирати, підбирати, аналізувати та синтезувати необхідний навчальний матеріал. Також постійне збільшення обсягу інформації та обмеженість навчального часу обумовлюють необхідність інтенсифікації навчання, розробки різноманітних нетрадиційних технологій, що базуються на використанні обчислювальної техніки із застосуванням активних методів у навчанні. Шляхів вирішення даних проблем є безліч. Одним з них є застосування саме інформаційно-комунікаційних технологій, що сприяють підвищенню активності і зацікавленості студентів до навчального процесу. Тому появу електронних посібників, як однієї з багатьох існуючих інформаційних технологій, можна сприймати як якісно новий щабель інформатизації освіти. Розвиток активного, діяльнісного процесу навчання, розкриття та використання творчих здібностей кожного студента, котрий здійснюється через формування пізнавальних потреб шляхом організації пошуку знань у процесі засвоєння нової інформації і задоволення цих потреб, може бути забезпечено саме за допомогою електронних посібників, що забезпечить структурування навчальної інформації на різних рівнях, систематизацію процесу представлення інформації та спеціальну організацію інтерактивного спілкування.

Проблеми застосування інформаційно-комп'ютерних технологій, аспекти інформатизації навчання, створення та використання електронних засобів навчання, зокрема електронних посібників, були висвітлені в працях таких науковців, як Корбут О.Г., Жалдак М.І., Вембер В.П., Морзе Н.В., Баликіна О.М., Гуркова О.М., Осіна А.В., Лінгур Л.М., Вакалюк Т.А. та багато інших.

Метою даної статті є визначення що таке "електронний посібник" і розгляд питання про застосування електронних посібників як сучасної технології в освіті.

На сьогоднішній день, в процесі навчання поряд з традиційними друкованими підручниками та посібниками почали широко застосовуватися електронні посібники, які можуть використовуватися як для дистанційної освіти, так і для самостійної роботи на денному та заочному відділеннях навчання.

Електронний посібник – це досить сучасний засіб навчання у вигляді електронної книги, який підвищує якість навчання, розвиває творчі та інтелектуальні здібності, інтуїтивне, образне мислення, сприяє вдосконаленню самостійних умінь і навичок, задовольняє вимогу раціональної економії навчального часу. Зазвичай, електронні посібники створюються по модульному принципу і вміщують в собі текстову (або аудіо) частину, графіку (наприклад, статичні схеми, креслення, таблиці та рисунки), анімацію, відеозаписи або відеофрагменти, а також інтерактивний блок. При включенні названих елементів мультимедіа в структуру електронного посібника можна здійснювати одночасну передачу різноманітних видів інформації. Як правило, це означає співвідношення тексту і графіки, анімації і відео. Застосування комп'ютерної анімації дозволяє візуалізувати досить складні схеми, процеси і явища як макро, так і мікросвіту, заглянути всередину унікального обладнання тощо. Все це робить навчальний процес якимось захоплюючим, яскравим і в кінцевому підсумку більш продуктивнішим. Також використання мультимедіа, аудіо- і відеокомпонентів при створенні електронних посібників в разі підвищує наочність представлення матеріалу, а також дає можливість використовувати його людям, що мають різні патології (наприклад, порушення слуху, зору тощо). За

рахунок цього можливе швидке збільшення кількості користувачів і ефективності використання електронного посібника в освітньому процесі.

Як показує досвід застосування електронних посібників, вони полегшують процес опрацювання теоретичного матеріалу і виконання практичних завдань. На думку В.П. Вембера, електронний посібник може доповнювати традиційний підручник поданням навчального матеріалу в іншому вигляді – за допомогою акцентів на певних ключових поняттях, тезах та опорних схемах, внаслідок використання інтерактивних завдань, великої кількості мультимедійного ілюстративного матеріалу, що може застосовуватися як у фронтальній роботі за допомогою мультимедійного проектора та інтерактивної дошки, так і для самостійної роботи з навчальним матеріалом, для узагальнення, повторення тощо; а також додаткових матеріалів, файлів-заготовок і деяких шаблонів для виконання практичних завдань.

Використовуючи електронний посібник, студент може легко прокручувати зміст, виконати пошук за ключовими словами або термінами, використовувати додаткові матеріали курсу, відкривати інструкції електронного довідника, переглядати статті тлумачного словника, робити нотатки тощо. Для того, щоб електронний посібник якнайкраще відповідав перерахованим вимогам, необхідно, щоб він поєднував в собі функції викладача і підручника, довідково-інформаційного посібника і консультанта, тренажера і програми для контролю та перевірки знань. Також застосування електронного посібника в освітньому процесі допомагає полегшити доступ до потрібної інформації і скоротити час вивчення дисципліни, навчального предмета або окремого курсу.

До деяких переваг застосування електронного посібника можна віднести те, що він дозволяє охопити увесь кількісний склад студентів, підвищує якість навчання та освіти в цілому, зменшує час пошуку і оформлення літератури, різних видів робіт, також необхідний для використання матеріал можна роздрукувати, що надає можливість і студенту, і викладачу мати при собі докладний навчальний матеріал. При грамотному використанні електронний посібник стає потужним інструментом під час вивчення великої кількості різних дисциплін. Комп'ютери, оснащені електронними посібниками, стають асистентами викладачів, приймаючи на себе величезний об'єм роботи, як при викладанні нового матеріалу, так і при перевірці й оцінці знань студентів. Стосовно студента, то він може виконувати багато різних функцій, виступаючи в ролі: викладача, експерта, консультанта, помічника, партнера по навчальній діяльності тощо. Студенти можуть використовувати електронний посібник згідно зі своїми індивідуальними потребами на різних етапах роботи і в різних якостях.

Електронний посібник здатний вирішувати абсолютно різні завдання. Можна виділити такі два типи навчальних програм: а) програми для використання у ВУЗах, в навчанні, і б) програми для самостійної роботи. Перший тип навчальних програм повинен бути зручним інструментом для викладача, котрий проводить заняття, допомагати йому демонструвати різний матеріал, виступати в ролі такої собі установки для проведення лабораторної чи практичної роботи, тестувати студентів. Другий тип повинен зацікавлювати і розвивати нові вміння та навички, частково замінювати викладача, котрий зможе надати допомогу, дещо пояснити, дати відповіді на запитання, а також надати деяку необхідну довідкову інформацію.

Але, незважаючи на всі позитивні сторони і переваги застосування електронного навчального посібника, він не може забезпечити в повному обсязі всі сторони освіти. Тому він, як і багато інших технологій, є рівноправним елементом в навчально-методичному комплексі. Взагалі, я поділяю твердження науковців, що призначення електронних посібників - це полегшити розуміння і запам'ятовування (причому саме активне, а не пасивне) найбільш важливих понять, тверджень і прикладів, залучаючи при цьому в процес навчання інші, ніж звичайний підручник, можливості людського мозку та розуму, зокрема слухову і емоційну пам'ять. Тому, незважаючи ні на що, технологічні та інформаційні інновації в навчальних закладах повинні бути виражені у включенні елементів інформаційних технологій у вивчення різних дисциплін, предметів тощо. Саме таким елементом вираження і є використання електронних посібників у сучасному освітньому процесі.

Таким чином, у даній статті було визначено, що таке "електронний посібник" і розглянуто питання про застосування електронних посібників в навчанні. Як висновок, можна сказати про те, що на даний момент електронні посібники мають величезну практичну цінність та важливість. Використання даних посібників як сучасної інформаційної технології в освіті вносить досить суттєві зміни в освітній процес. Використовуючи їх, можна не тільки повідомляти фактичну інформацію, котра забезпечується ілюстративним матеріалом, а й наочно демонструвати ті чи інші процеси, які показати при використанні стандартних методів навчання неможливо. Окрім цього, студент може скористатися ним індивідуально, під час самостійної роботи, не застосовуючи при цьому допомогу ні

викладача, ні керівника, швидко знаходячи відповіді на різні його питання. Одне з важливих значень електронних посібників полягає також в тому, що викладач може швидко та без зайвих рухів доповнювати та змінювати як текстовий, так і мультимедійний матеріал, якщо виникає така необхідність, що є дуже важливим при вивченні різних дисциплін на різних видах занять.

Список використаних джерел

1. Жарий С.В. Нові інформаційні технології в навчальному процесі вищого навчального закладу [електронний ресурс] / С.В. Жарий // Сб. матеріалів наук.-практ. конф. "Інформаційне середовище ВНЗ ХХІ століття". – режим доступу: http://www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getform&r%20=%20thesisdesc%20&%20d%20=%20light%20&%20id_sec%20=%20285%20&%20id_thesis%20=%2010455
2. Данильчик Маргарита. Поняття сучасного електронного посібника. [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://posinyk-danilchik.blogspot.com/>
3. Корбут О. Г. Електронний підручник як елемент освітнього середовища. / Науково-практична конференція. Національний технічний університет України "КПІ". – Київ, 2012.
4. Вакалюк Т. А. Види та призначення електронних засобів навчання / Т. А. Вакалюк // Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології у виробництві та освіті: стан, досягнення, перспективи розвитку: матеріали всеукраїнської науково-практичної internet-конференції. – Черкаси, 2014. – с. 110-112.